

Տ. ԴԵՐԵՆԻԿ ԵՊՍ. ՓՈԼԱՏԵԱՆ

(1914 - 1963)

Մեծ է սուգը որով համակուած է Հայց. Առաք. Ս. Եկեղեցին, անժամանակ անհետացումովը իր բարձրաստիճան եւ ամենէն զարգացած պաշտօնեաներէն Տ. Դերենիկ եպս. Փոլատեանի, որ զոհ գնաց Պէյրութի մէջ անցնող Նոյմ. 22ի Ռւրբաթ օրը, խող-խողունելով անհաւասարակշիռ հայ երիտասարդի մը ձեռքով:

Հանգուցեալ Սրբազանը, աւագանի անունով Հայկ, ծնած է Քէսապ, 1914 տարւան առաջին օրը: Յաջորդ տարին անցած է տարագրութեան ճանապարհէն, զոհ տալով իր հարազատներէն շատեր: Որբացած՝ Զինադադարէն ետք մանուկն Հայկ կը վերադառնայ իր ծննդավայրը:

Հագիւ Մանկապարտէզի ուսանող, ան կը փայլի իր ուշիմութեամբ: 1927ին, ուսման տնկելով խանդավառ, կը դիմէ Հալէպի Ամերիկեան Դպրոց, ուր կ'ուսանի հինգ տարիներ ու 1932ին կը վկայուի արտակարգ յաջողութեամբ:

Տարի մը կ'ընդգրկէ ուսուցչական ասպարէզ: Ապա, կրօնաւորելու կոչում զգալով իր մէջ, ափ կ'առնէ Անթիլիաս ու կ'աշակերտի նորաբաց Դպրեմանքին, որուն անդրանիկ հունձքը կը կազմէ Երջանկաշիշատակ Տ. Տ. Զարեհ Ա. Կաթողիկոսի հետ, քահանայական ձեռնադրութիւն ընդունելով 1935ին:

1938ին կը մեկնի Հիւս. Ամերիկա, ուր կը մնայ եօթը տարիներ, նուաճելով համալսարանական ուսման բոլոր հանգրուանները, աստուածաբանական, փիլիսոփայական եւ մանկավարժական ճիւղերու մէջ վկայուելով Պատկաւոտ Արուեստից տիտղոսով:

1945ին, Երանաշնորհ Տ. Տ. Գարեգին Ա. Կաթողիկոսի հետ կը վերադառնայ Անթիլիաս, ուր յաջորդ տարին իրեն կը վստահուի Դպրեմանքի Տեսչութեան յոյժ պատասխանատու պաշտօնը, զոր կը վարէ տասը տարիներ ամենայն ձեռնհասութեամբ: Իր բարձր հակողութեան ներքեւ Դպրեմանքը կ'ապրի հոգեկան եւ մտաւոր զարթոնքի շրջան մը, տալով Հայ ժողովուրդին զարգացած ու իրենց վսեմ կոչումին զիտակից հոյժ մը անձնդիր հոգեւոր մշակներ:

1947ին նպիսկոպոս կը ձեռնադրուի Երջանկաշիշատակ Տ. Գարեգին Կաթողիկոսէն:

1956ին, Կիլիկիոյ Աթոռին շուրջ պատահած ծանօթ տխուր իրադարձութիւններէն ետք, կը ձգէ Անթիլիասը եւ կը նուիրուի գրական աշխատութեանց ու, գաղութներու մեր պատմութիւնը ուսումնասիրելու նպատակաւ, ճանապարհորդութեանց: Կը շրջի շատ մը երկիրներ, ի մասնաւորի հեռաւոր Արեւելքի հայ եկեղեցականէ քիչ անգամ կամ երբեք այցուած սակաւաթիւ հայ գաղութներ, որոնց երբեմնի փառաւոր անցեալի պատմութեան համար կը հաւաքէ անսպառ նիւթ, քաղելով զանոնք առաւելաբար տապանաբարբէ եւ յիշատակարաններէ:

Դերենիկ Սրբազան 1960էն ի վեր կը գտնուէր Ատտիս-Ապէպա, ծառայելով Եթովպական բոյր Եկեղեցիին իրբեւ Տեսուչ Ատտուածաբանական ձեմարանին: Նորին Ս. Օծութիւն Տ. Տ. Վազգէն Ա. Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի Երուսաղէմ այցելութեան առիթով ինք եւս եկաւ Ս. Աթոռ ու անխառն հրճուանքի օրեր ապրեցաւ ի տես զոյգ Վեհափառներու պատմական ողջագործումով վերահաստատուած Հայց. Եկեղեցւոյ միասնականութեան, որուն ա'յնքան ցանկացող ու մանաւանդ հաւատացող մըն էր ինք:

Իրբեւ մտքի մշակ, Հոգեւոյս Սրբազանը հեղինակն է տասէ աւելի հատորներու, կրօնական, պատմա-հնագիտական եւ մանկավարժական բովանդակութեամբ: Ունի նաեւ շարք մը անտիպ գործեր, որոնցմէ ամենէն կարեւորն է անտարակոյս Մայրաքոյն Արեւելքի Հայ Դպրութիւններու Պատմութիւնը, երկու հաստափոր հատորներ լեցնող:

Տ. Դերենիկ եպս. անարգօրէն կը սպաննուի իր 50րդ տարեդարձի նախօրեակին, երբ իր ոչժերու բովանդակ լիութեան մէջ էր եւ երբ Եկեղեցին ու ազգը մեծ ակնկալութիւններ ունէին իրմէ: Ան եղաւ անսպառ կորովի եւ յամառ ու համբերատար աշխատանքի մարդը: Նոր ու փառաւոր օրերու խոստումով յլի մեր եկեղեցական համերաշխ կեանքի արշալոյսին զուգադիպող իր քնդուն կեանքին այս վաղահաս շիջումը խոր վիշտով համակեց բոլոր զինք ճանեցողները անխտիր: